

Методичний коментар до уроку “Ліс у променях сонця”

Чарівний ліс

Хвилинка милування “Промінці-пустунці”

Ранок. Уже прокинулися і голосно наспівують пташки. Ви йдете і слухаєте цей ранковий хор. Усміхаєтеся своїм думкам. Милуєтеся ранковими вулицями, квітами, деревами... Пригадайте, як сонячні промінці граються з листям дерев.

- Чи всюди промінці однакові?
- Який вигляд мають промінчики у краплинках роси на траві?
- Як виграють у листі кущів? У листі дерев?
- Якими ви бачите промінці, коли стоїте під деревом? А збоку?
- Якого кольору буває сонячне проміння?

Напевно, у цей час хочеться співати.

- Які мелодії пригадуються, наспівуються?

Запропонуйте дітям розповісти про зустріч із сонячними промінчиками. А ще вони можуть показати її танцем чи пантомімою.

Знайомимося з художником

Є художники, які у своїй творчості намагаються охопити всі жанри. Інші — працюють в одному напрямі, але різнопланово й багатогранно. А є й такі, що ніби музиканти-віртуози, обирають одну тему, один образ і розкривають широко та глибоко.

Художників, які присвятили себе одній темі в живописі, відшліфувавши її до ідеалу, не так вже й багато в історії мистецтва. Один з них — литовський художник Петрас Лукосіус, який присвятив свою творчість образу світла в темряві. Він відкриває глядачеві цілий світ, який пробуджується від сну.

Петрас Лукосіус — унікальний художник, який захоплюється світом природи. Його картини є втіленням того, як він бачить світ. Петрас Лукосіус народився в Литві в 1956 році. У чотирнадцять років став відвідувати Дитячу школу мистецтв у Клайпеді. Закічив у 1979 році відділення Вільнюської академії мистецтв. Викладачі помітили неабиякий талант Петраса і залучали його до участі в різноманітних конкурсах і виставках. Нині він є всесвітньо відомим художником. Сьогодні картини Лукосіуса можна побачити в багатьох країнах світу: від Німеччини до Англії та від Іспанії до Швеції.

Художника часто можна зустріти рано-вранці в туманному лісі, де можна вловити перші промені сонця, що пробиваються крізь гілки. Іноді він годинами гуляє у пошуках ідеальної картини.

Окрім лісу, Петрас може досліджувати вулиці старих міст, щоб знайти нове цікаве освітлення. Він часто подорожує до узбережжя Балтійського моря, але не тоді, коли світить сонце. Для Петраса найгарнішими на узбережжі є дні зі штормовою погодою. Це дає йому можливість спостерігати хвилі, блискавку і всеосяжну силу шторму.

Природа є найбільшим натхненням Петраса. Художник грає з освітленням, і саме воно оживлює твори Петраса, викликаючи глибокі емоції в кожного, хто їх бачить.

Художникові вдалося майстерно приручи багат шарові потоки променів і огорнути ними дрімучі хащі, штормове море, гірські масиви і химерні готичні будівлі, показавши у всій красі природну велич світлових потоків.

Сонячні промінці позують

Ми не завжди помічаємо красу у звичайному житті. Художник допомагає нам побачити її, спинивши час на своїй картині. І тоді звичайні сонячні промінці можуть зробити світ навколо таємничим.

Пригадайте та розкажіть однокласникам та однокласницям про свою дорогу до школи. Що сьогодні ви побачили незвичайного? Можливо, гарну квіточку, росинки-перлинки на гілочці дерева, павутинку, яка заплуталася між травинками, диво-насінінку чи...

Подивіться, як сучасний литовський художник Петрас Лукосіус показав нам, як сонячне світло змінює навколишні предмети. Який незвичайний ліс у нього вийшов!

Погляньте, який колір має листя дерева у лісовій гуштині і який вигляд має освітлена променем доріжка.

Світло художник малює одразу на кількох планах картини, завдяки чому зображення стає глибоким, багат шаровим.

- Знайдіть промінець на передньому плані та світло вдалечині.
- Як змінюється колір промінця? Його яскравість? Що ще змінюється?
- Що найперше ви помічаєте на картині?
- Уявіть себе екскурсоводом / екскурсоводкою і розкажіть про картину. Не забудьте зазначити жанр живопису, у якому працює художник. Як упізнати його картини? Що в них особливого? Чому ці картини дивують?
- Чи можемо ми розгледіти дерева вглибині лісу? Чому?
- Як художник зображує глибину лісу? Як передає сонячне світло?
- Як гадаєте, де ми опинимося, якщо підемо вглиб лісу? Як ви це побачили?
- Чому ми назвали цей ліс чарівним? Як назвали б цей ліс ви?
- Увійдіть у картину. Що ви відчуваєте? Тихо чи голосно розмовлятимете? Куди підете? Що захочете роздивитися уважніше?
- Пройдіть крізь лісові хащі. Який настрій у вас зараз? Чи хочеться ще раз це зробити? Чому?
- Що цікавого ви помітили? Чи хочете це намалювати або сфотографувати?

Сила світла

- Уявіть, який вигляд мав би цей ліс у похмуру погоду, без сонячних промінців. Чи хотілося б вам опинитися в ньому?

Темний, неприступний ліс завжди виглядає зловісно. Але все змінює промінь світла, здатний розрізати найгустішу темряву. Пробиваючись крізь густу крону дерев, навіть невеликий промінчик здатний зробити диво. Його сила така велика, що він може просочитися крізь непролазні хащі й показати нам надзвичайну красу і мальовничість того зловісного лісу, донедавна зануреного в темряву. Художник збагнув силу світла. Мабуть, тому й малює його у своїх роботах.

Якого кольору світло? Роздивіться з дітьми добірку картин Петраса Лукосіуса (презентація "[Якого кольору світло?](#)"). Перед цим уроком дітям ніби було легко відповісти на це запитання. Але роздивившись роботи художника, вони замислилися. Чому?

Виконайте з дітьми завдання на с. 2 з [робочого зошита-альбому "Мистецтво"](#) для 4 класу.

1. Розглянь пейзажі Петраса Лукосіуса. Зверни увагу, як по-різному зображено сонячне світло. Опиши його.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Якого кольору світло на картинах художника?
- Яке враження у вас від картин художника? Чи чекали ви на це?
- Чи здивувало вас щось? Що саме?
- Чи бачили ви таке в житті? Коли?
- Яку музику ви дібрали б до презентації?

Запропонуйте дітям вдома знайти музичний супровід для презентації або самостійно зробити презентацію з картин Петраса Лукосіуса чи іншого художника. Можливо, вони доберуть відповідні світлини.

Музика лісу

Послухайте, як змалював таємничий ліс композитор Джеймс Ньютон Говард.

- Чи схожий таємничий ліс композитора на ліс на картині? Чим саме?
- Опишіть ліс, змальований звуками.
- Чи є там сонячний промінець? Який він?
- Який музичний інструмент його зображує?
- Який інструмент для промінця обрали б ви?

Ловлю мить

Є в Україні чудове заповідне місце — Кінбурнська коса. Саме тут зустрічаються Чорне море і Дніпро. Це чудовий, дивовижний край з природою, якої немає більше ніде. Одна

з його природних перлинок — найнижче місце Кінбурнської коси — Геродотів ліс: заболочені чагарники, смарагдова напівтемрява, прохолода й покручені, вкриті мохом стовбури дерев. Тут можна нафантазувати хоч русалок з лісовиками, хоч дива небачені.

Погуляйте з дітьми стежинками Геродотового лісу (презентація "[Геродотів ліс](#)"), упіймайте сонячні промінці, пофантазуйте.

- Який вигляд мав би ліс без промінчиків?
- А якби промінчиків було більше?
- Що робить ліс таким таємничим і фантастичним?

Запропонуйте дітям пригадати походи до лісу.

- Чи спостерігали вони зміну світла?
- Чому світло змінюється?
- Що змінює світло?

Тиша, лише у гіллі дерев шепочуть листочки, де-не-де співають пташки, ледь чутно кроки стежинкою. Підніміть голову і погляньте, як промінці пробивають собі дорогу крізь густе листя. Можете переглянути свої світлини і вибрати ту, яка надихає.

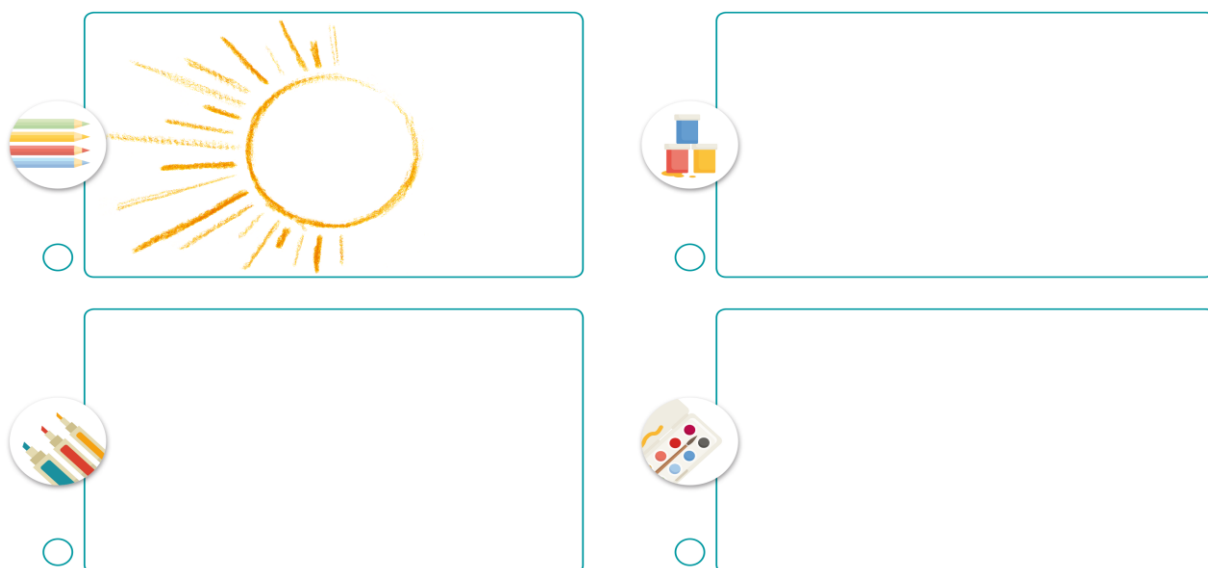
- Які мальовничі місця ви бачили? Можливо, у вас є улюблене місце? Чим воно особливе?

Заплющте очі, пофантазуйте, уявіть куточок лісу, який малюватимете, і починайте працювати.

- Як зобразите світло?
- Зробіте малюнки реалістичними чи фантастичними? А може, і те, й інше?

Виконайте з дітьми завдання на с. 3 з [робочого зошита-альбому "Мистецтво"](#) для 4 класу — дослідіть, як краще малювати промінці.

Намалюйте сонечко в різних техніках — олівцями, фломастерами, гуашевими та акварельними фарбами.

- Який з ескізів, на вашу думку, найвдаліший? Позначте його.

- Оберіть техніку і намалюйте на окремому аркуші ліс у променях сонця.
- Уявіть, яка музика звучить на картині.
- Можливо, ви хочете розповісти про свій малюнок однокласникам та однокласницям, батькам, знайомим? Що саме ви розкажете?

Цю роботу можна продовжити

Запропонуйте дітям сфотографувати сонячні промінці, райдугу, сонячного зайчика тощо. Нехай вони поекспериментують, як краще стати, щоб вловити їх.

- Як легше упіймати світло в об'єктив?
- Яка з фотографій найбільш вдала? Чому?

Через деякий час можна організувати в класі фотовернісаж "Промінчики позують". Діти побачать світлини одне одного, поділяться враженнями та секретами фотографування.